

Turinys

5.1 Pramonės perversmas	1
5.2 Pramoninės visuomenės formavimasis	3
5.3 Laisvė veikti ar tradicijų saugojimas?	5
5.4 Kapitalistai ir darbininkai	7
5.5 Mokslas ir technika pramoninėje visuomenėje	9
5.6 Permainos kasdieniame žmonių gyvenime	11
5.7 Kultūra pramoninėje visuomenėje	13
6.1 Kolonijinių imperijų laikai	15
6.2 Tolimosios Rytų šalys	17
6.3 JAV tampa galinga valstybe	19
6.4 Lotynų Amerikos dekolonizacija	21
6.5 Pirmojo pasaulinio karo pradžia	23
6.6 Užsitęsęs pasaulinis konfliktas	25
6.7 Bolševikai užgrobia valdžią Rusijoje	27

7.1 Knygnešių laikai	29
7.2 Lietuvių tautinis atgimimas	31
7.3 Skilusi tauta	33
7.4 Vėluojantis ir užtrukęs pramonės perversmas	35
7.5 Geresnio gyvenimo paieškos	37
7.6 Vilnius carinės Rusijos laikais	39
7.7 Mažoji Lietuva	41
7.8 Didysis Vilniaus seimas	43
7.9 Lietuva paskelbia nepriklausomybę	45
7.10 Ant Rusijos imperijos griuvėsių	47
1. Ar išmokai?	49
2. Chronologija	51
3. Žemėlapių nagrinėjimas	52
4. Vaizdinių šaltinių nagrinėjimas	53
5. Rašytinių šaltinių nagrinėjimas	55

 – temos puslapis vadovelyje

LAIKAS. Istorijos užduočių sąsiuvinis 9 klasei. II dalis

Darbai su 2015 m. atnaujintu
istorijos vadovėliu LAIKAS 9

ISBN 978-9955-26-541-2

© I. Kapleris, A. Meištas, K. Mickevičius
© Leidykla BRIEDIS, 2016 m.
Parodų g. 4, LT-04133 Vilnius
e. knygnas www.briedis.lt, info@briedis.lt

Spausdino AB „SPAUDA“
Laisvės pr. 60, Vilnius LT-05120
www.spauda.com, info@spauda.com

Spausdinti panaudotas
chloro ir jo junginiai
nebalintais popierius

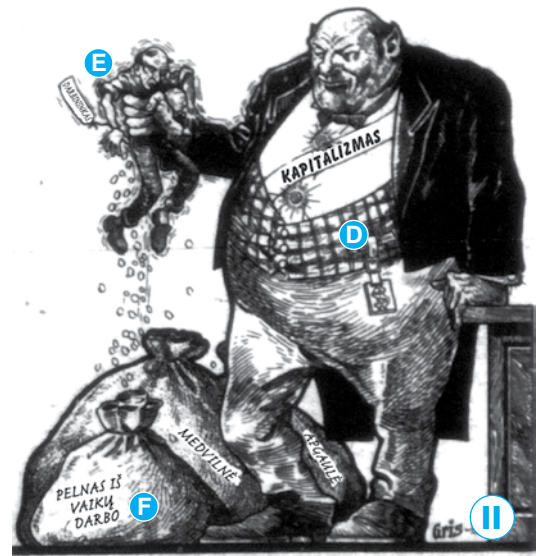

Iliustracijų šaltiniai

AKG, 2 p.; Bibliotheque Nationale, Paris, 22 p.; Cartoon de Moutsider, 10 p.; Fliegende Blätter, 4 p.; Geležinkelių muziejus, 36 p.; Gillam, Victor, 16 p.; <http://depts.washington.edu/>, 7 p.; <http://downloads.bbc.co.uk/>, 12 p.; <http://freecoloringpages.co.uk/>, 10 p.; <http://precinemahistory.net>, 14 p.; <http://topwar.ru/>, 17 p.; <http://www.indiana.edu/>, 17 p.; <http://www.le.ac.uk/>, 10 p.; <http://www.monografias.com/>, 10 p.; <http://www.royalmontreregiment.com>, 24 p.; <http://www.victorianchildren.org/>, 12 p.; <https://commons.wikimedia.org>, 6 p.; <https://fbieber.files.wordpress.com>, 24 p.; <https://inlanding.files.wordpress.com/>, 11 p.; <https://yooniqimages.com>, 24 p.; <https://quizlet.com/>, 22 p.; <https://s-media-cache-ak0.pinning.com/>, 12 p.; <https://upload.wikimedia.org/>, 26 p.; <https://www.marxists.org>, 7 p.; Lietuvos literatūros ir tautosakos institutas, 32 p.; Lietuvos nacionalinis muziejus, 39, 46 p.; McCoy, Glenn and Gary, 10 p.; Meištas A., 44 p.; Musee du Louvre, Paris, 13 p.; Musée Fabre, Montpellier, 13 p.; Musee Marmotan, Paris, 13 p.; Museum of Modern Art, New York, 13 p.; Nast Thomas, 19 p.; Punch, 19, 24 p.; Science Photo Library, 10 p.; Ullstein Bilderdienst, Berlin, 26 p.; Vashi Victor, 28 p.; Vilniaus apskrities archyvas, 36 p.; Volk und Wissen Verlag, 2 p.; Williams, Mike, 10 p.

Leidėjai stengėsi susisiekti su iliustracijų autorių teisių savininkais, bet ne visada sėkmingai. Jei iliustracijų savininkai pareikštų savo teises, esame pasirengę įvykdyti visus pagrįstus reikalavimus.

1 Išnagrinėk karikatūras.

1. Ką simbolizuoja karikatūrų objektai?

- A
- B
- C
- D
- E
- F

2. Kuri karikatūra kritikuoja liberalizmo, o kuri – socializmo ideologijas? Paaiškink, kodėl taip manai.

- I
- II

2 Užpildyk lentelę.

	Konservatizmas	Liberalizmas	Socializmas
Požiūris į valstybės valdymą
Požiūris į ekonomiką
Požiūris į religiją
Požiūris į visuomenę

2. Kuriai ideologijai labiausiai simpatizuoji? Atsakymą pagrįsk.

.....

.....

.....

A. Vaikų darbas Didž. Britanijoje 1851–1881 m.

Darbo srities ir amžiaus santykis	1851	1861	1871	1881
KASYKLOS				
berniukai iki 15 m.	37,300	45,100	43,100	30,400
mergaitės iki 15 m.	1,400	500	900	500
vaikiniai 15-20 m.	50,100	65,300	74,900	87,300
merginos nuo 15 m.	5,400	4,900	5,300	5,700
iš viso iki 15 m. % kaip darbo jėga	13%	12%	10%	6%
TEKSTILĖ IR DAŽYMAS				
berniukai iki 15 m.	93,800	80,700	78,500	58,900
mergaitės iki 15 m.	147,700	115,700	119,800	82,600
vaikiniai 15-20 m.	92,600	92,600	90,500	93,200
merginos nuo 15 m.	780,900	739,300	729,700	699,900
iš viso iki 15 m. % kaip darbo jėga	15%	19%	14%	11%

3 Išnagrinėk statistikos duomenis.

1. Kokių išvadų apie vaikų darbą gali padaryti remdamasis statistikos duomenimis?

2. Remkis žiniomis arba pasidomėk, dėl ko to meto darbdaviams buvo naudinga samdyti vaikus. Kaip tokia praktika būtų vertinama šiais laikais?

3. Nurodyk priežastis, dėl kurių dirbančių pramonėje vaikų skaičius mažėjo.

4. Kuriose šalyse vaikų darbas paplitęs iki šiol? Kaip šią sritį reguliuoja Lietuvos Respublikos įstatymai?

4 Išnagrinėk rašytinius šaltinius ir atsakyk į klausimus.

A Iš XIX a. pradžios Didžiosios Britanijos gydytojo užrašų

Visi, 12 valandą dienos stovėję prie mažiųjų durelių, kurios yra vienintelis išėjimas iš medvilnės fabriko, sutiks, kad šlykštesnės vyrų, moterų, berniukų, mergaičių virtinės niekur kitur nebūs galima pamatyti. Jų oda gelsva ir išblyškusi, ligotai atrodanti, jie lyg plokščiaveidžiai, kadangi neturi riebalų, kurie paapvalintų skruostus. Jų ūgis nedidelis: išmatavus 400 vyrų įvairiose vietose ir skirtingu laiku, gautas vidutinis ūgis yra 167 cm. Galūnės liesos, nerangiai juda. Daugelis iš jų basi, moterys ir merginos eina susigūžusios, krūtinės įdubusios, o nugaros kuprotos.

1. Kokių išvadų apie darbininkų darbo sąlygas ir sveikatą gali padaryti remdamasis A?

B Ištrauka iš fabriko įstatymo. 1833 m.

Joks žmogus, jaunesnis nei 18 metų, neprivalo dirbti nuo pusės devynių vakaro iki pusės šešių ryto, jokioje gamykloje.

Joks žmogus, jaunesnis nei 18 metų, negali būti nusamdytas darbui gamykloje ilgiau kaip dvylikai valandų per dieną, ne daugiau kaip šešiasdešimt devynioms valandoms per savaitę.

Turi būti leista ne mažiau kaip pusantros valandos pavalgyti.

Įstatymas turėtų neleisti, kad jokiame fabrike, išskyrus šilko gamybos fabrikus, dirbtų vaikai iki devynerių ar devynerių metų.

Įstatymas turėtų neleisti, kad jokiame fabrike vaikai iki vienuolikos metų ar vienuolikos metų dirbtų ilgiau kaip 48 valandas per savaitę, devynias valandas per dieną.

Kiekvienas vaikas, dirbantis ne daugiau kaip 48 valandas per savaitę, privalo lankyti mokyklą.

2. Remkis B duomenimis ir paaiškink, kaip siekta palengvinti darbo sąlygas. Kokių dar laimėjimų darbininkai pasiekė kovodami už savo teises?